

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince **Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet ŞİMŞEK** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Yayımlanan 2025 yılı Nisan ayı bütçe sonuçları ve analizleri incelendiğinde;

Nisan ayında 1 trilyon 132 milyar lira gider yapılmış, ancak 957 milyar lira gelir elde edilmiş ve 174 milyar lira bütçe açığı oluşmuştur. Ocak-Nisan döneminde ise 4 trilyon 249 milyar lira gider yapılmış, ancak 3 trilyon 364 milyar lira gelir elde edilmiş ve 885 milyar lira bütçe açığı oluşmuştur. Geçen yılın aynı dönemlerine kıyasla, bu yılın bütçe performansı bazı alanlarda iyileşmiş görünmektedir. Özellikle faiz dışı denge açığı geçen yıla göre azalmıştır. Bütçe giderlerinde dikkat çeken kalemler içinde cari transferler, personel giderleri ve faiz giderleri önemli yer tutmaktadır. Faiz giderleri bütçenin önemli bir kısmını oluşturarak dikkat çekmektedir. Gelir kalemlerinde ise vergi artışları, özel bütçeli kuruluşlardan elde edilen gelirlerdeki artış ve kurumlar vergisindeki düşüşler öne çıkmaktadır. Kurumlar vergisindeki düşüş endişe vericidir. Özellikle faiz giderlerinin yüksekliği, borçlanmaya bağlı olarak artan faiz giderleri ve kamu personel rejimiyle ilgili yapılan düzenlemelerin gelecek bütçelerde önemli sorunlar oluşturacağı görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 2025 yılı Nisan ayı bütçe giderlerinde geçen yıla göre yüzde 45-46 oranında bir artış yaşanmış ve bu artışın yıl sonu enflasyonunu bir miktar aştığı belirtilmiştir. Bu artışın temel nedenleri nelerdir? Yıl sonu enflasyon beklentileri ışığında, bütçe giderlerindeki artışın kontrol altına alınmasına yönelik ne gibi ek tedbirler düşünülmektedir?
- 2) Cari transferler ve personel giderleri bütçenin en büyük kalemleri olmaya devam ederken, faiz giderlerinin bütçenin yüzde 17'sini aşarak rant mekanizmasını daha da çarpıcı hale getirdiği ifade edilmiştir. 1 trilyon 950 milyar lira tutarındaki faiz ödeneğinin yüzde 37'sinin ilk 4 ayda tüketilmesi endişe vericidir. Faiz giderlerindeki bu yükselişin ana sebepleri nelerdir? Gelecek dönemde bu giderlerin düşürülmesine yönelik somut bir eylem planı var mıdır?

- 3) Enflasyon dönemlerinde yatırımların kısılması tipik bir mücadele yolu iken, sermaye giderleri kaleminde yüzde 63'lük bir artış yaşanmıştır. Aynı zamanda, ihtiyaç duyulan sermaye transferlerinin bütçe ödeneğinin sadece onda birinde kalması, kamunun belli kurumlarının kaynak ihtiyaçlarının ötelenmesine neden olmuştur. Sermaye giderlerindeki bu artışın gerekçesi nedir? Kamu yatırımlarının planlanması ve önceliklendirilmesinde hangi kriterler esas alınmaktadır ve ertelenen sermaye transferleri için bir telafi planı mevcut mudur?
- 4) Özel bütçeli kuruluşların gelirlerinde ve düzenleyici denetleyici kurumlardan sağlanan gelirlerde önemli artışlar gözlemlenmiştir. Özellikle düzenleyici ve denetleyici kurumlardan sağlanan gelirlerde bir önceki yıla göre yüzde 334'lük bir artış dikkat çekicidir. Bu artışların temel dinamikleri nelerdir? Kamu malları ve hizmetlerine yapılan zamların enflasyon üzerindeki etkisi ve vatandaşların alım gücü üzerindeki potansiyel etkileri hakkında bir değerlendirme yapılmış mıdır?
- 5) Vergi kalemlerinde yapılan artışların vergi gelirlerine yüzde 61 oranında yansıdığı, ancak rakamsal artışla yetinilip nitel bir iyileşme sağlanamadığı belirtilmiştir. Gelir vergisindeki artışın en önemli nedeni stopaj oranlarındaki artışlar olarak gösterilmiştir. Vergi gelirlerinde nitel bir iyileşme sağlanamamasının nedenleri nelerdir? Vergi adaletinin sağlanması ve vergi tabanının genişletilmesi yönünde ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 6) Kurumlar vergisi tahsilat oranlarının son iki yıldır çok düşük seyretmesi (geçen yıl yüzde 1.5, bu yıl yüzde 1.8) ciddi bir sorun olarak ifade edilmiştir. Merkez Bankası'nın zarar beyan etmesi ve Borsa'ya kote şirketlerin yarısının zarar açıklaması bu durumu etkilemiştir. Kurumlar vergisi tahsilatındaki bu düşüşün önüne geçilmesi için ne gibi önlemler alınacaktır? Şirketlerin karlılıkları üzerindeki baskıların azaltılmasına yönelik bakanlığınızın bir stratejisi mevcut mudur? Mevcutsa söz konusu stratejinin ana başlıkları nelerdir ?
- 7) İthalatta alınan katma değer vergisindeki düşüş, yoğun ve katı ticaret politikası önlemleri ile döviz kısıtlamasına bağlanmıştır. İthalattaki bu frenlemenin ekonominin geneli üzerindeki etkileri nelerdir? İthalatın frenlenmesi, yerli üretimi destekleme amacı güdüyorsa, bu politikaların etkinliği nasıl ve hangi metodlarla değerlendirilmektedir?
- 8) Fren tutmayan borçlanmaya bağlı olarak faiz giderlerinin daha da yükseleceği görülmektedir. Borçlanma maliyetlerinin kontrol altına alınması ve borçluluk düzeyinin sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi için hangi adımlar atılmaktadır?
- 9) Sessiz sedasız kamu personel rejimi ile ilgili yapılan yasal düzenlemelerin gelecek bütçelere yük olarak yansıtacağı riski bulunmaktadır. Kamu personel rejimindeki bu düzenlemelerin detayları nelerdir ve bütçeye ne kadar ek yük getirmesi beklenmektedir? Bu düzenlemelerin kamu hizmetlerinin kalitesi ve verimliliği üzerindeki etkileri nasıl değerlendirilmektedir?